

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהז

מליובאוויטש

ויש לח - י"ט כסלו

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

70 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ואחת לבריאה

יובל שנים לנשיאות ר"ק אדמו"ר מה"מ

ברוקלין, ניו

לזכות

הילד רפאל נחמן שיחי

בן נחמה תחי

*

ליום הולדתו

לאורד ימים ושנים טובות ובריאות

כ"ד כסלו - ערב חנוכה

לשנת ברכה והצלחה בכל

את אופן הבחנה של נשמה פרטית זו, ועאכר"כ שהנשמה כללית יכולה להבינה ולהאירה בתוספות שכל — שאז גם הנשמה פרטית עצמה תביין בשכלה בטוב יותר ובעומק יותר.

וכמו שהבחנת פרטים נוספים בסוגיא נחוסף גם בהבחנת הפרטים האחרים של הסוגיא, הנה, כמו שהוא בהשכל כן הוא גם בהמשכיל, כשיתוספו עוד פרטים משכילים — יתוסף גם בהבחנת פרטים משכילים אחרים.

יריעה זו גופא, אשר אף שמחובתו לייגע א"ע בלימוד התורה ובקיום המצוות, ואין הוא יוצא ידי חובתו, בזה שנשמה אחת פרטית, או אפילו נשמה כללית, עוסקת בהג"ל, כי ה"ה מצוה עליו, הנה ביהוד עם זה, ואע"פ שניתנה תמורה לבני אדם, הוא עצמו אינו פרט אחד ההבנה אנה אלא הבנה של פרט אחד של המשכיל, ובמילא עלולה לטעות ושאר הפרטים ביכולתם לתקן ולהשלים ההבנה הוא, ועל אחת כר"כ שהבחנת הנשמה הכללית תבהיר את כל השכל באור שכל גדול.

עצם יריעה זו משנה את הגישה גם בתחלתה הלימוד, וכנ"ל במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר ברור לו שהאמור בספר הוא טוב ואמת, — כיון שנתפרסם בתוכני בני ישראל, ותחאשר ע"י כמה וכמה פרטים — והטעות היא בעצמו ובדעתו — כיון שהוא אינו אלא פרט אחד, ושאר פרטים, שמוכרח הוא לבקש עוררתם כנ"ל, בודאי יעמידוהו על הטעות.

לא באנו בזה אלא בקוטב הענין, כי קשה לבאר באריכות ככתב, ובפרט שאינו כותב מדת הכנות בגולה דתורה וגם במה עסק ובאיה אופן בלימוד פנימיות התורה, הנקראת אילנא דחיי דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מחלוקת מרות הטומאה — וכמובא ברעא מהימנא (והר ח"ג קכד, ע"ב), ונתבאר בארובה באגרת הקדש לרבנו חזקוני ט"ו כ"ה.

וזאת להעיר ולהאיר, אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו הג"ל מדבר ע"ד איש שמוארי מחנוך, ולא עולמ'שער וכי"ב, אשר גם זה בדיוק הוא, וגם זה מטייע בהבחנת תוכן מכתבו, כמובן.

וכמו שבקבלה הכללית של כללות התורה על ידי כלל ישראל — מוכרחת היתה הקדמות נעשה לגמיע, שאז דוקא תומת ישראל תתחם, ולולא זאת הרי ע"ז נאמר וסלי' בוגדים ישרים, כביאור רז"ל (שבת פח, ע"ב), הרי מעין זה הוא גם בקבלת כל חלק וחלק שבפרדס התורה, שהתחלתה צ"ל הקדמות נעשה לגמיע, ורק אז מקבלים חלק זה ותומת ישראל תתחם.

(מכתב שנת תשי"ז)

וישלה

— ייט כסלו —

גילוי החסדים שלמעלה דאף פועליו ער זאל ויין א שפל רוח.
דאס איז אויך בהתאם צום חילוק האופן צווישן יעקב'ס זאגן, קטנתי' און דעם אופן ווי דער אלטער רבי שרייבט די אגרת הקודש: יעקב האט עס גע- זאגט אלס תפלה ובקשה, ווען ער איז געשטאנען איז א מעמד ומצב של סכנה און האט מורא געראט פאר עשרין — דעריבער איז מען מסביר די סיבה אויף ויין פחד און בקשה וכו'.

דער אלטער רבי האט געשריבן די אגרת, אחר ביאתו מפ"ב, ד.ה. ווען ער איז ארויס פון סכנה, און די אגרת איז (ביחד עם ההודאה צום אייבערשטן) א הוראה ואזהרה צו חסידים, ולזאת באנו מן המודיעים מודעה רבה לכללות אנשי' על ריבוי החסידים אשר הגדיל ה' לעשות עמנו. . . לכלתי רום לבנם כו' — און במצב זה איז מתאים דער פירוש, שבכל חסד וחסד שהקדוש ב"ה עושה לאדם צריך להיות שפל רוח במאד'.

ב. מען דארף אבער פארשטיין (כפנימיות הענינים): ווי איז עס טאקע שייד, א יעקב זאל מורא האבן, שמא נתלכלכתי בחטא? — ווי איז שייד זאג ענין ב"י יעקב'ס? בשלמא דאס וואס גתמעט זכיות ע"י החסידים והאמת שעשית עמדי' איז מובן, ווייל בשעת עושים לו נס' איז, מנכין לו מזכיותיו, — דאס איז דאך אבער נאר א טעם אויף דעם, מנכין לו מזכיותיו, עס ווערט

- (1) משהו לז, א.
- (2) ס"ב.
- (3) ויצא כח, טו.
- (4) שם לא, ג.
- (5) כמו שהקשה ברה"ה קטנתי עשרית.
- (6) שבת לב, א. תענית כ, ב.

א. אויפן פסקיו, קטנתי מכל החסידים ומכל וגו', איז מבאר דער אלטער רבי איז זיין אגרה'ק וואס ער האט געשריבן, אחר ביאתו מפ"ב, שבכל חסד וחסד' וואס דער אויבער- שטער טוט מיט א מענטשן דארף ביי אים פועל זיין ער זאל ווערן א שפל רוח, ווייל דער חסד איז, קרבת אליקים ממש', און וואס מען חסד, ווער סאין מען, קמתי' אלץ מען איז ער בטל, כלא ואין ואפס'. און דעריבער האט יעקב געזאגט, קטנתי מכל החסידים גו', אז דורך אלע חסידים וואס דער אויבער- שטער האט מיט אים געטאן איז יעקב קליין געווארן איז ווייניג אייגן. וואס דאס איז דער ביטול וואס קומט מצד הקדוה.

פירוש רש"י ער"פ (גתמעט וכו') ע"י החסידים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא משהכחתיני נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמטר כיד עשירי' איז פשוט של מקרא, ער איז מסביר פאר- וואס יעקב האט געבעטן, העלילי נא גו' האבנדיק א הכסחה מפורשת, ושמעתיך גו'י, ואהי' עמדי' — אז דאס איז גע- ווען ווייל ער האט מורא געראט, שמא משהכחתיני נתלכלכתי כו'.

דער אלטער רבי איז מפרש די ווער- טער, קטנתי מכל החסידים גו', ווי דאס איז א תורה — הוראה בעברת השם, שייד און נוגע צו יעדער אידן — אז

- (1) משהו לז, א.
- (2) ס"ב.
- (3) ויצא כח, טו.
- (4) שם לא, ג.

אז ניט מוזן:

ווי אזי שייך ביי דעם אלטן רבי'ן אזא ענין פון, קטנתי — שטא גירום החסא?!

ג. ככללות אזי די הסברה בזה: ווען

מאז עולה אין א העכערע דרגא, אזי א זאך וואס אין א נידערקערע דרגא איז דאס ניט געווען קיין חטא, ווערט עס פארעכענט ווי א חטא אין א העכערע דרגא. און דער פשט אין דעם איז: ניט נאך אויב ער וועט מעגער פונדאטניי טאן די זעלבע מעשה וועט עס זיין א חטא (דאס איז אזא חידוש) — נאר די פריערדיקע שוין אפגעטשטענע מעשה, וואס שעת עשייתה איז זי ניט א חטא במילא איז זי שייך בא יעקב'ן אז באס אלטן רבי'ן — איז מען אים איצט

טער, במדינתו העליתה, דן אויף ארץ, און ער דארף אויף איר תשובה טאן.¹⁰

דאס איז אבער ניט מספיק. אמת טאקע אז בשעת מעשה איז עס קיין חטא ניט געווען ואפעסי' איז בערלייטן חטא יחשב, ממוז אבער זאגן אז, ניט קיין גלאטע זאך? האט עס בשעת מעשה אויך געדארפט זיין. ווארום אויב טאזן אלץ געווען בתכלית כדבע' — איז אויך שפעטער ניט שייך דערויף קיין תשובה.¹¹

בלייבט די שאלה ווי אזי שייך אזוי זאגן בנוגע צו יעקב'ן, און דערנאך בנוגע צום אלטן רבי'ן?

(10) ראה פה"ח שער תפילין פ"י, שער תנולתים הקדמה כ"ב. שער הכוונות ענין סעודת שחרית של שבת כסופו.

(11) תנא פכ"ט (ל"ב, ג) ונתן בארונה בלקיש חז"ל ע' 1197.

(12) יעקב'ס בענין ידוע'ס מצות' שנכתבו הארז"ל שבתערה 10.

אבער עי"ז ניט קיין חטא וואס זאל גורם זיין צו מבטל זיין די הבטחה פון דעם אויבערשטן?

עדי"ז דארף מען פארשטיין בנוגע דעם אלטן רבי'ן:

פון דעם וואס דער אלטער רבי ברענגט אין דער אנהילק גומא ניט נאר וויז, הא גיב מדתו של יעקב', נאר אויך דעם המשך בפירוש החתומים, "ובואת התגלגל על יראתו מפני עשו ולא די לו בהבטחתו והנה אנכי עמך כר מפני היות קטן יעקב במאד מאד במקלי כו', ואינו ראוי וכו' כלל להגלגל כו', וכמאדז"ל שמה גירום החטא שנדמה בעיני שומא" — איז משמע:

(א) אז דער פירוש פון אלטן רבי'ן איז געטנטי גי' אז דאס איז דער ביטול וואס קומט מצד ריבוי החסדים, מצד קרבת ה' — איז פארבונדן מיטן פירוש הפשוט, אז דאס מיינט די מורא פון יעקב'ן ווייל נדמה בעיני שומא (ב) אז אויך דער ענין איז נוגע צום מצב ווי דער אלטער רבי איז געווען, אחר באמת מפני'.

וייל אז דערמיט מיינט ער אויך צו מרמז זיין, אז ניט קוקנדיק דערויף וואס נאך זייענדיק אין תפיסה האט ער געהאט די הבטחה פון בעשים און מגיד אז ער וועט באפרייט ווערן און וועט דערנאך קענען ווירטער מגלה זיין חסידות און בימת שאת ווי פריער' — פונדעסטוועגן אויך, אחר ביאתו מפני' בעט ער דעם אויבערשטן אויף דעם.

(7) ראה רמ"א לפרש"י, חזא"ג מהרש"א ברכות ג' א.

(8) ברכות שם. והלשון, שומא בעיני שומא" הוא תוספת אדר"ז, וראה רש"י ברכות שם. (9) ראה בת רב חזא פכ"ז.

אפיקורס, אם הוא חקון בטבעו בדואי טופו להיות אפיקורס, כי עפ"י חקירות הפילוסופים לא יתכן בשום אופן בריאת העולם הפרטי פרטים שבו, מאחדות הפשטה, ואח"כ ההשגחה עליהם, ושלא יהי' שום שינוי בעצמותו וכו', ויבא סו"ס לדידי דיעות של כפירה, כי רק על יסודות תורת הקבלה יש לתרץ את כל הגי' בהתאם לאמונתנו חק' וזהו כוונת הפרס.

— כנראה הכוונה למש"כ בפרדס שער א' פ"ט, ושם איתא כופר. (חילוקים — ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג), אבל, נוסף על מה שבמאמר זה לא נחית להחילוקים דכוף, מ"ז ואפיקורס, הנה רבנו חקון — וכן הנשיאים שלפני ושלאחריו — אמר מאמריו "בל"א ולא בלה"ק" (אגרת הקדש פכ"ה, קמא ע"א) — ולא תמיד כיוון המעתיק הלשון בדקדוק בהתקנתו ללה"ק. —

ה"ה בעניננו:

הגם שבמחלת הלימוד אין המתנגד באופן המבואר במכתב הגי', אם רק בעל שכל תקיף הוא — טופו להיות כן. כי ידוע כלל החזרה, אשר לא בשמים היא. ונהנה לבני אדם, ועל כא"א להחייגע בה להבינה בשכלה. ומי שונה להוראה — הרי אין לדין אלא מה שעניי שכלי ראות, וינדוע בענין דתור של ענבאי (כ"ט נט, ב), קמפלגי במתיבתא דרקיע (שם פה, ע"א), נצחוני בני, ועוד.

ובמילא — מי שחננו השי"ת בשכל ושקד הוא בזה, כשגשג ללמוד תורה, והלימוד הוא עי"ש כללי החזרה, וכללים הגי' בתוכם, הרי היתה הגישה שלו חק' אשר ניתן הדבר לרשותו הגמורה. וכיון שאין הקב"ה מבקש אלא לפי כחו של כא"א, ע"ל ללמוד כפי שכלו, וא"ז שייבן — הרי ניתן הדבר לרשותו לפסוק, זאת אומרת, אשר ידיעתו ופסולו הם האמת, ואם נמצא סתירה לזה בספר, הרי אין זה מחייב אותו, ועי"ש הגי'. וידוע מר"ל שקל המנוח שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם לומר לך יורבעל בודור כמשה בודור כו' (ר"ה כה, ע"ב).

אחד החילוקים העיקרים אשר בין חסיד למתנגד הוא — יסוד השקפת עולמו של החסיד הוא אשר נשמנו (וכן נשמות הבורי), ניצוץ וענף הוא מנשמה יותר כללית, היא נשמת האדמ"ד שלי. ובתוצאה מזה, הרי, הן בענינים גשמיים והן בענינים רוחניים, יש ביניהם קשר חזק. והנעשה באחד, הרי זה קשור במדה חשובה עם השני, וכנ"ל — אם בענינים גשמיים אם בענינים רוחניים, אשר גם לימוד התורה וקיום המצות ככלל זה, כמובן.

— ובהו מובן פהגם הידוע דנשיאי החסידות: ועדין באמונתו יחי' אל תקרי יחי' יחי', אשר מחי' הוא הצדיק ע"י אמונתו ועבודתו נפשות אלו השייכים אליו והקשורים אליו. —

מזה מוכן ג"כ, שאין נשמה פרטית הפוסק-אחרון גם בהבנתו בתורה, כיון שאין הוא אלא פרט מהכלל. וישנם עוד כמה פרטים שיכולים להבדיל

במענה על מכתבו, בו שואל אודות מה שהקשה לו במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הגדפס בבטאון חב"ד.

הייתי בספק אם בכלל לענות על המכתב, כיון שמלכד קושיא שיש לו תסידות וגם לא בתורת הנגלה, והרי לא זהו דרך לימוד בחלק תורה, איה שירי להתחיל בקושיא. ורק לאחר שלומדים משר זמן במקצוע התורה הממאים וכו' ורובשים איה ידיעות, הרי אז יש מקום להקשות קושיות, או — יותר נכון — לא קושיות, אלא ביאורי דברים, שאינם מובנים בהשקפה ראשונה.

בכל זה, ברצוני להעמידו על החזקה חזקת כשרות, שבודאי אין כוונתו אלא לטובה.

ט ל א :

במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הגדפס בבטאון חב"ד חוברת רביעית בעמ' ל"ז, מביא הבהל בין דרכי לימוד של חסיד למתנגדי, אשר שניהם לומדים בעיון ושניהם מחפשים את השעות ומייגעים עצמם לחקנה, רק ההבדל ביניהם: החסידים יודעים שהאמור בספר הוא טוב ואמת, והשעות הא בעצמו ובידיעותי, והמתנגד מוכיח כי ידיעותו ופסולו הוא האמת, והשעות הוא בהספר וכו'.

והמה הוא על ביאר זה, כי אין אפשר לומר על גדולי המתנגדים שלומדים ה' באופן הנ"ל וכו'.

ט נ ג :

כבר להבין הנ"ל, יש לחקרים תחלה ביאר ענין נוקב ופלאי יותר, והוא בספר הפרדס לחומ"ק, ומביא במאמר (כנראה לרבוני חזקו, בעל התניא והשו"ע), וז"ל במאמר: להבין... מביא בפרדס דכל מלי שאינו לומדה (חכמה הקבלה) הוי אפיקורס, ומביא — במאמר — הפירוש — הגם שעדיין אינו

[ועד"ז יש לבאר דעם קשר פון פירוש רבנו חזקו מיט פירוש רש"י: דער פירוש אין "(שמה נחלקלכתי בחסא"י אין מלשון, אני ושלמה בני חסא"י", אז סידא א חסדון (קטנות) אין זיין עבודה לגבי זיין מעמד ומצב החדש.

און דאס גופא אין פארבונדן מיטן "ריבוי החסדים" וואס דער אייבער-שטער האט געטאן מיט יעקב'ן, וואס האט ביי אים ארויסגעבראכט נישט גאר אז, גתמעט זכירות" נאר אז זיין עבודה ה' גופא איצט אין בבחי" (קטנות וחסדיו"ן, ווייל מצד דער "קרבן אלקים ממש ביחור שאת מלפנינו" דארף די עבודה ה' אויך זיין, ביחור שאת מלפנינו", און אויך זיין עבודה אין נישט אזוי, אין ער בבחי" ירידה ונפילה (קטנותו"ן).

(16) מא א. כא.
(17) ועד שלחמא וחשב"י — ראה מדי"ה קטנות שם, וראה באיבה דיה ויכעל עמי חרניא. דיה החלוצ חרניס שם.

(18) לשון אגה"ק שם.
(19) גם יל דעני ד-חטא"י הוא בדוגמת ענין דקדוקי מצותי שנפסקו ודער הגלגולים שם (ועפ"י פירוש זה יבין יותר מה שיעקב יא שסמר ביד עשו: דלפידוש חטא — חסדיו, הוא רק תורה מצויות (בדוגמת גתמעט זכירות), שהתוצאות הן העדר — העדר שבר, אבל גם העדר עניש (אבל ראה הערה 117)

ובפירוש שחטונה — בפעם — היל ממשיך לפני זה עכירות קלות" — כי אפילו זה אינו ולכן שיר לאמר שדומה ליעקב (ולאדמו"ר) שישנו בו, וכן מפורש בספר הגלגולים שם, שמתלך (בנוגע לכל אדם) בונה על הסדר: עונות חמורים, חטאים קלים מהראשונים, ודקדוקי מצות שחט כחוט השערה (ולחצי פמה שמפורש שם לאח"י בחכם אחד גדול שנעש על הדקדוקי הקלי", גם נעש"י על הליכוי" אמת בשבת ברה"י ומעט עמר במנעליי בלי ידיעות).

ולשון אגה"ק: שדומה בעיני שחטא"י זה שדומה בעיני יל שהוא ע"ד מודל (מדי"ה, סעי' שגם בזה ב' אפונים: א) נחמד מפני שיש בו — עכ"ס מע"ז זה, ב) אין בו כלל, ונחמד (במוד"ד — בעני

ד. דער פנים יפות אין מפרש דעם ענין פון קטנותי מכל החסדים: ביי די עליות הנשמות פון איין עולם אין א העכערן עולם (וואס צדיקים אין להם מנוחה כ"י שנאמר ולכן מחיל אל חילי"י), אין איידער זיי זיינען עולה אין דעם העכערן עולם זיינען זיי חוררים לקטנות (וואס דאס איז ווי עס רעדט זיך אין דער הקדמה צו, חינוך קט"ר ויעגו דעם ענין פון, שבע יפול צדיק וקס"י"י, ובלשון הפנים יפות: צווישן גדלות ראשון און גדלות שני אין דא קטנות שני. און דאס איז דער פירוש הפסוק קטנותי גוי: ביי די עליות וואס יעקב האט עולה געווען פון חו"ל קיין אי"י, אין פאר דער על"י געווען ביי אים "קטנותי".

ועפ"י יבין וואס יעקב האט געעפענט "הצילני נא מיד מיד אחי מיד עשוי: ווי-באלד אז נאר דער הבטחה, און אויך נאר די פרייעדיקע עליות, אין ביי אים גע-ווען דער ענין פון, קטנותי" — דארף ער אנקניען צו, "הצילני נא", און ווי ער איז מביא אין פנים יפות, אז כאטש קטנות שני איז העכער פון גדלות ראשון"י, אפפ"י, וויבאלד דאס איז פארט אז ענין של קטנות, דארף מען דאן האבן א שמירה גדולה.

(13) סוף ברכות. סוף מדי"ה (רש"י הלשון: תלמודי חכמים, וראה לקו"ש חס"ד ע' 137 ואילד). וראה פסח' ושרי הגלגולים שם.

(14) מש"י כח, ע"ז.
(15) וואו א סוף למ"ש בחינוך סוף, שפיר עלי ליעל איה בבחי' נפילה (גם) ממדומתו הראשונה — כי הנפילה שפיר עלי ליעל, הוא בעין הנהיג והקטנו שפיר עולם לעולם, ובעל"י לשכל גדול ועקמו שהוא דוקא ע"י הקושיא המבולבלת אותו לומדי השכל הראשון (פסח הרמון בראשית ע' 302), שאן שחזרונות ונגילוי חסונכ"ל משכל הראשון (שכ"ן צור"א) לשפלות גדולה, כמדי"ה חסי"י שם, הרי באמת הענין ג' הנפילה אינו ירידה, כאן (אדרבה) — ומשיח באה ע"י שחזרונה אצלו פכרה שכלית שלא ידעה מקודם: היינו — חלק מהעלי.

דער פריערדיקער מדרגת גדלות פון אלטן רבי'ן.

און ווי מיר זעען פון די רייד פון דעם רבי'ן (מוהרשיב) נע"ז אז כאטש סאיז שווער אזוי צו זאגן, פונדעסטועגן, איז דאס דאס אזוי, אז דער גלוי אר האט איז געקומען לאהר פ"ב איז דאס גע- ווארן עיז מאדליק²⁶ הויה כשחתשוין אומן מוציא שפנו. פון דעם משל איז מובן, אז בשעת המאסר איז געווען א קטנות אפילו לגבי קודם פ"ב:

בעת כתישת הויה, ווען דער זיט ליגט אונטער דעם פרעס, פארמאגט ער דאך נישט קיין איינע פון די בייידע מעלות: נישט ער האט די שפעטערדיקע מעלה — ווארונע ער האט נאך נישט ארויסגעגעבן דעם שמו וואס קען מאיר זיין כל העולם — און נישט ער האט זיין פריערדיקע מעלה, ווען ער איז געווען א פרי, וואס כאטש פאר דער כתישה האט מען נאך נישט געקענט נוצן זיין שמו למאור — איז ער דאך אבער דאן געווען א פרי מאכל. משא"כ איז דער צייט ווען מען איז אים כותש פארלייט דער זיט און די מעלה²⁷.

דאס זעלבע איז מובן אויך בנוגע דעם זמן היותו במאסר בפ"ב — אז נישט נאך איז נאך דעמולט נישט געווען די הפעת המעניות ווי נאך פ"ב, נאך עס האט דאך דאן, בשעת המאסר, אויך נישט געקענט זיין קיין הפעת החסידות איז דעם אופן ווי דער אלטער רבי האט עס געטאן פאר פ"ב.

און אט דער ענין, וואס איז יענער צייט איז נישט געווען די אפשריות צו מפיץ זיין חסידות, איז געווען נוגע

ה. עיז וועט מען פארשטיין אויך בשייכות צום אלטן רבי'ן:

סאיז ידוע²⁸, אז דער ענין פון, יפוצו מעניותיך חוצה דורך דעם אלטן רבי'ן האט זיך בעיקר אנגעהויבן נאך זיין קומען פון פ"ב: וואס דאס באווייזט אויפן גדול העלי (גדלות) צו וועלכער דער אלטער רבי איז צוגעקומען נאך פ"ב איז פארגלייך מיט דער גדלות פון פאר פ"ב²⁹. איז צווישן דער גדלות שקודם פ"ב און זיין גדלות (שלמעלה מהקדמות) שלאחר פ"ב, איז ביי אים געווען דער ענין פון, קטנותי — דער מאסר פון אלטן רבי'ן.

דער מאסר האט דאך מיט זיך גע- בראכט פילע און גרויסע יסורים. וכדענע³⁰ וואס דער בארדיטשעווער האט געמאנט ביים אלטן רבי'ן בנוגע זיין ארעסט: פארוואס האט ער אויפגיל גענומען אויף זיינע פליצעס — אזוי פיל יסורי כלל ישראל, יסורים של מעלה, אייערע יסורי הנפש ויסורי הגוף, מא וואלט דאס געקענט דורכפירן מיט מקיפים. וואס דאס האט געזאגט דער בארדיטשעווער בנוגע די יסורים פון דעם מאסר גופא, ולאחר זה — זיינען נאך געווען די יסורים וואס דער אלטער רבי האט געזאגט איז די דריי שעה נאכן מאסר, וועלכע זיינען ביי אים געווען זע. דער גדול יותר מכל המאסרים³¹.

איז פארשטאנדיק, אז (בגילוי)³² איז דאס געווען קטנות ונפילה אפילו לגבי

מרומו שבהפירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם ביורר העולם שנוברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מא"בית יוסף", ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו וכו' חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" — שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

ובעומק יותר — "צרפת" אותיות "פרצת", שבוה מרומז שגילוי והפעת המעיינות הוא בצרפת — פריצת כל הגדרים, ולא רק באופן שמצד פריצת כל הגדרים דהמעיינות באים הם גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, אלא יתירה מזה, שענין זה הוא גם מצד התחתון, כמודגש בכך ש"צרפת" אותיות "פרצת", ועי"ז נעשה "פרצת" עליך פריץ, "זה משיח, שנאמר³³ עלה הפורץ לפניהם".

... ומזה מובן שבימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את

העיניים ולראות את המציאות בפועל ממש — היינו שיושבים יחד עם הקב"ה ("ישראל וקוב"ה כולא חד")³⁴ ב"שולחן ערוך" לסעודה הנישואין, הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר.

(משוחזת שי"פ וישלח, טי"ז כסלו תשנ"ב)

צמח) מפני סבה צדית (כיסול בוחר וקטנות שבויהיים).
(21) תורת שלום ע' 112.
(22) תורת מנחם נג ב. שמיר פל"ג, א.
(23) ליקו"ד שם כט, א.
(24) שט מ, ב.
(25) ראה לעיל הערה 15.
(26) ראה לעיל הערה 15.

(4) ראה ספר התולדות אדה"צ (מה"ת תשל"ז) ע' רנט ואלר. ועוד.
(5) וישב לח, כט.
(6) מכתב ב, יג.
(7) אגרת באשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ונפרשי.
(8) כלומר, לא זו בלבד שנושלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי בעולם (כ"ל), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ונגלוי, וצריכים רק לפתוח את העינים, כי מכבר, נתן לכם .. עינים לראות".
(9) ראה וחד"ג עג, א.

ומזה מוכן שהמשך העבודה שלאל"ז (כל זמן שמשיח צדקנו מתעב מאיזו סיבה בלתי ידועה ומוכנת כלל) אינו "עבודת הבירורים" (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הבירורים) אלא, עבודה מיוחדת להביא ההגלות בפועל בעולם.

ויש לומר, שהמעלה המיוחדת בדורנו זה מרומזת בהפטרות דפרשת וישלח — "והי' בית יעקב אשר בית יוסף להבה ובית אשר לקח גר וירשו הנגב את הר אשר כו' וגלות גר' עד צרפת גר' ירשו את ערי הנגב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר אשר":

מההידושים של (יוסף והמשך ד', בית יוסף) שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפנ"ז עד לדורו של רבינו הזקן ("בית יעקב") — שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי חבל ממש, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבננו) נשיאנו שלאח"ז) לא הי' גילוי בקביעות כ"כ הפצת תורת החסידות כמדינת צרפת, להיחזה תחתון למטה (ועד כדי כך שרבינו הזקן חשש לנצחונה של צרפת כו'), ודוקא בדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות גם כמדינת צרפת, ביסוד שם ישיבת "תומכי תמימים" ע"ד כפליכאוויטש, ולכן, הגיע בפועל הזמן ש"ירשו את ערי הנגב", "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר אשר".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגמטריא שבע מאות ושבעים (770), השלמות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות) ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה

די ענינים, אין אורי וי אלע ענינים הייבן זיד אן פון תורה, דעריבער ליינעט מען בתורה בשבת הסמוכה לייט כסליו" (אדער בייט כסלו עצמו). קטנתי מכל החסידים וגו'.

וואס דאס איז די בקשה פון יעקב איבנו און פון נשיא ישראל (ווי עס ווערט געבראכט אין קהלת יעקב²⁷ אז "נשיא" איז ר"ת ניצוצו של יעקב איבנו, ופערט פון דעם אלטן רבי'ן —

וואס זיי זיינען מתפלל און אויך פאר יעדן אידן, אז נישט קוקנדיק דערויף וואס קטנתי גר', זאל מקוים ווערן די הבטחה, הייטב איטיב עמר, ושמתי את זרעך בחול הים אשר לא יספר מורבי.

(מסכת ש"ס וישלח תשכ"ה)
לקו"ש ח"כ ע' 166

(30) ראה לב דוד (להחידא) פכ"ט (ע"פ ש"ס חמ"ז) רמ"ז בס' תקון שו"ב, משנה ספ"ג דגסין. שירת הרי" ארנס (כס"ט מבוא ספחים) ס"ה מארובי.

(31) ראה שליה חלק תושב"י ר"פ וישב. (32) מערכת רבי. ותי' בלקו"ש ח"ד ע' 1051 בתערה.

בשורת הגאולה

נ"א.

לאחרי "מעשינו ועבודתנו" דכל בני" במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחר גילוי תורת החסידות בייט כסליו, שאז התחיל עיקר הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", ומוסיף והולך ע"י רבונותנו נשיאנו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל ידו הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי חבל — כבר נגמרו ונשלמו כל הענינים גם מצד (וב) העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", והכל מוכן לביאת המשיח.

(2) עובד"א יח ואילך.
(3) להעיר מהשתייכות המיוחדת דרבינו הזקן ליעקב (ראה בארובה מעיני השועה (קד"ת תשמ"ח) ע' 101 ואילך).

— און דערפאר האט ער געשריבן קטנתי וכו'.

ג. בכל שנה ושנה חוזר'ן זיד איבער.

(27) ב"ס פ"ב. הובא בפרי"ש ר"פ וירא.

(28) ועיניך לקיד הוא סגן. א: אסילו א זרק גמור וואס ער איז מתבטל פון ח"ת כ'.

(29) ולדודי מסיים האגרת סענתי (שלא נרפס בתנאי) באגרות קודש"א אה"ז — קה"ת, חש"ש (ע' 20): וגם מדי דברי זכור אופרטו לכל אנשי המדינות והרחוקים שלא ליסע אלי עד שבת מברכו איר שני וגם אנשי החסידים לא יסעו קודם לכן עד שוב לאמרי לבתי ברוך הנתון לקח חב.

(1) ראה ס' השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.